TÁRSASÁGI HÍREK

A Magyar Nőgyógyász Onkológusok Társaságának munkája

BŐSZE PÉTER DR.

A Magyar Nőgyógyász Onkológusok Társaságának volt elnöke

A MAGYAR NŐGYÓGYÁSZ ONKOLÓGUSOK TÁRSASÁGÁNAK IV. NAGYGYŰLÉSE A Társaság IV. Nagygyűlése Szombathelyen, 2003. október 24-25-én került megrendezésre. A tudományos rendezvény szervezője Dr. Kneffel Pál osztályvezető főorvos, akinek nagy hálával és köszönettel tartozunk. Nemcsak kiváló tudományos előadásokat élvezhettünk – nagyon sokat tanulhattunk –, hanem nagyszerű és nagyvonalú vendéglátásban is részünk volt, amelyből még a kultúra sem hiányzott. A nagyszerű szervezésen is túltett, hogy a kongresszus kivételesen kellemes, „baráti" hangulatban zajlott. Előadót, hozzászólót, hallgatót egyaránt az összefogás, az együttmunkálkodás szelleme vezette a betegek jobb ellátása érdekében. Kneffel Pál főorvos úrnak ezúton is szívből gratulálunk, és legnagyobb elismerésünket fejezzük ki.

A Nagygyűlés tudományos előadásai öt fő részre tagozódtak. Az első a rákgenetikai tanácsadás sürgető szükségszerűségével, a második a méhtestrák időszerű kérdéseivel, a harmadik az emlőbetegségekkel, a negyedik a gyorsan növekvő myomák kérdésével, az ötödik a nőgyógyászati onkológiai betegutakkal foglalkozott. Mindegyikben nagyszerű előadásokat és hozzászólásokat hallhattunk. A részletes műsort a Nőgyógyászati Onkológia előző számában már ismertettük.

AZ MNOT ÚJ TISZTELETBELI TAGJA A Társaság új tiszteletbeli tagot választott Michael Höckel professzor személyében. Michael Höckel professzor 1950-ben született Németországban. Orvosi diplomáját Mainzban szerezte, PhD értekezését is itt védte meg. Orvosi tanulmányai mellett kémiát is tanult. Jelenleg a Lipcsei Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálynak vezető professzora.

Michael Höckel professzor

A szülészeti-nőgyógyászati szakképesítés megszerzését követően kutató gyakornokként (research fellow) dolgozott a Harvard egyetemen (Harvard Medical School) Bostonban, az Egyesült Államokban. Itt igazolta azt az elméletét, miszerint az

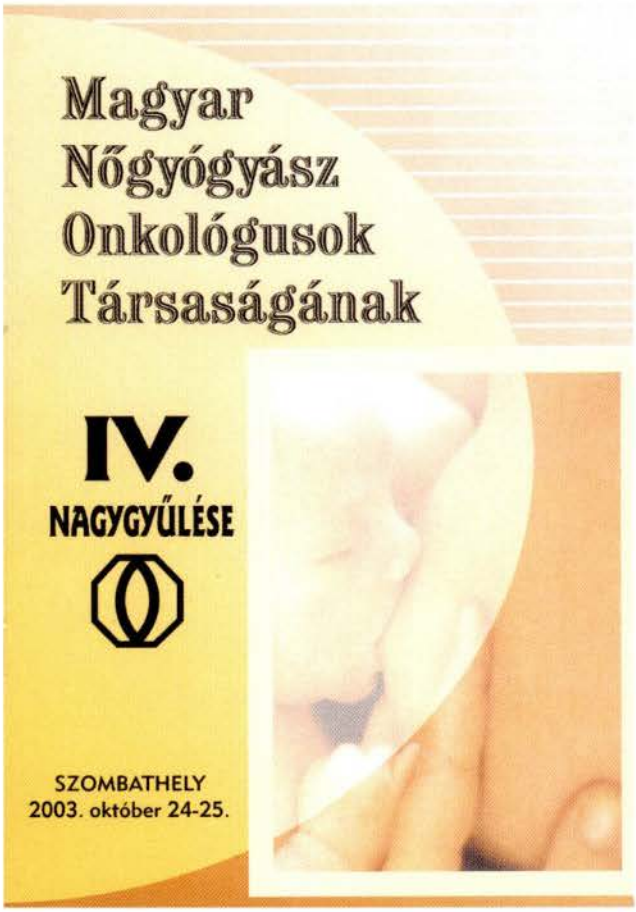

érújraképződés kezelési módszerként (therapeutic angiogenesis) alkalmazható a daganatos betegek gyógyításában. Kísérletes körülmények között igazolta, hogy az átültetett lebenyek citokinek által kiváltott érképződés segítségével megmaradnak, nem halnak el.

Németországba visszatérve már betegeket is kezelt az általa kidolgozott CORT- (Combined Operative and Radiotherapeutic Treatment) műtéttel, amely az érújraképződés elméletén alapszik. Ez a műtéti eljárás mérföldkövet jelentett a nőgyógyászati daganatsebészetben. Segítségével sok olyan, biztosan végze-

tes kimenetelű kiújult méhnyakrákos beteget lehet megmenteni, akiknek daganata a medence falán jelentkezett újra. A CORT-műtéttel szerzett tapasztalatai alapján dolgozta ki másik korszakos műtéti módszerét az ún. LEER- (Laterally Extended Endopelvic Resection) műtétet. Rájött ugyanis, hogy a medencefali kiújulások egy jelentős részében legfeljebb tüneti kezelés lehetséges, gyógyítási reménnyel még a CORT-műtét sem alkalmazható. Ha azonban az exenteráció során a daganat és a környező szervek eltávolításakor a kimetszés szélét kiterjeszti az izületi vápa belső széléig, a záróizomra, a keresztcsont-csípőtövis (sacrospinalis) szalagig és a keresztcsonti idegfonatig, a műtét ilyen esetekben is gyógyulást eredményezhet. Ezeknek a műtéteknek a gondolatát vitte tovább a nemrég ismertetett ún. TMMR- (Total Mesometrial Resection) műtéti eljárás kidolgozásakor. Ennek lényege, hogy az elsődleges méhnyakrák sebészi kezelése során az embriológiailag meghatározott Müller-csőből eredő szövetrendszer egészét eltávolítja, miközben gondosan megkíméli a medence autonóm idegrendszerét, aminek következtében a medencei szervek beidegzése nem szenved kárt. A másik óriási előnye, hogy az a szövetrendszer, amelybe a méhnyakból a ráksejtek sodródhatnak, teljesen eltávolításra kerül, ezért kiegészítő sugárkezelésre még nagy kockázatú esetekben sincs szükség. Előadásában ezt a műtéti eljárást ismertette. A módszert részletesen a CME Journal of Gynecologic Oncology-ban is olvashatjuk.

Michael Höckel professzor (a kép jobb oldalán) tiszteletbeli taggá avatása. A kép bal odalán Ungár László főorvos, középen Bősze Péter látható.

Behatóan foglalkozott a rosszindulatú daganatok biológiájával is. Megállapította, hogy a daganatokban kialakult oxigénhiánynak jelentős szerepe van a daganatok növekedésében és burjánzásában. Az oxigénhiány és a szövetek újbóli oxigéntelítődése nemcsak fehérjeváltozásokat vált ki, hanem a sejtkiválasztódásnak is kedvez. Ennek során ugyanis a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni képes sejtek keletkeznek genetikai átalakulások eredményeként, és létrejönnek az oxigénhiányra már érzéketlen daganatsejtek. Azt is megfigyelte, hogy ugyanazok a folyamatok, amelyek az oxigénhiányos környezetben is létezni tudó sejtek kialakulását eredményezik, játszanak szerepet az áttétek keletkezésében és a daganatellenes gyógyszerekkel szembeni ellenállás kialakulásában. Jelenleg a helyi kiújulások folyamatát kutatja, és hogy ezt a daganatsebészet miként befolyásolja.

Höckel professzor személyében korunk Brunswick-jét üdvözölhetjük. Munkásságának gyümölcseként sok rákbeteg végzetes sorsa vált megfordíthatóvá. Tisztelettel köszöntjük Társaságunkban.

A KÖZGYŰLÉS A Társaság elnökének (Prof. dr. Bősze Péter) megbízatása lejárt, helyét a választott elnök, Dr. Ungár László főorvos vette át. A közgyűlés az új vezetőséget is megválasztotta:

A Magyar Nőgyógyász Onkológusok Társaságának jelenlegi vezetősége:

Örökös tiszteletbeli elnökök:	Prof. Dr. Eckhardt Sándor
	Prof. Dr. Gáti István
Elnök:	Dr. Ungár László
Jövendőbeli elnök:	Dr. Pálfalvi László
Volt elnök:	Prof. Dr. Bősze Péter
Főtitkár:	Dr. Szánthó András
Pénztáros:	Dr. Karácsony István
Tagok:	Dr. Adorján Gusztáv
	Dr. Berkő Péter
	Prof. Dr. Borsos Antal
	Dr. Götze Péter
	Dr. Kneffel Pál
	Dr. Krivácsi Gábor
	Prof. Dr. Paulin Ferenc
	Prof. Dr. Pál Attila
	Dr. Pete Imre
	Dr. Póka Róbert
	Dr. Szepesi János
	Dr. Wenczl Miklós

A sorok írója személyében is gratulál a Társaság új elnökének, Dr. Ungár Lászlónak. Jókívánságaimat abban a nyugodt tudatban fejezem ki, hogy a Társaság jó kezekbe került, és az első 10 évet továbbiak fogják követni. Ennek jó bizonyítéka Ungár doktor által tett első előterjesztés a Társaság képzési programjáról.

A MAGYAR NŐGYÓGYÁSZ ONKOLÓGUSOK TÁRSASÁGÁNAK (MNOT) KÉPZÉSI PROGRAMJA A Társaság négyszintes sebészi képzési programot ajánl:

„A" – ALAPSZINTŰ KÉPESÍTÉST ADÓ TANFOLYAM ÉS VIZSGA Évente egy alkalommal kerül megrendezésre, 2 hetes időtartamú. A tanfolyam minden gyakorló nőgyógyásznak ajánlott képzés, illetve továbbképzés. Feladata átfogó ismeretet adni: 1. a női nemi szer-

vek és az emlők rosszindulatú daganatainak epidemiológiájáról, 2. az egyes kórképek szűrésének lehetőségeiről és ajánlott módszereiről, 3. az egyes daganatokkal kapcsolatos ajánlott vizsgálatokról és a stádium meghatározásáról, 4. a kezelés lehetőségeiről, a kezelések várható hatásáról és mellékhatásairól, 5. az elsődleges kezelés után ajánlott nyomon követésről, és 6. a kiújult daganatok kezelésének lehetőségeiről. A tanfolyamot írásbeli vizsga követi. A sikeres vizsgát az MNOT támogató ajánlásával ellátott bizonyítvány igazolja, mellyel a gyakorló szülész-nőgyógyász szakorvos „A" fokozatú nőgyógyász-onkológus képesítést kap.

A KÉPESÍTÉS Az „A" fokozatú nőgyógyászati onkológiai képesítéssel rendelkező szülész-nőgyógyász szakorvos nőgyógyászati daganatok szűrése valamint az emlődaganatok fizikális szűrése terén szerzett jártasságát a Társaság igazolja, illetve ilyen szakmai feladatokra a képesített kollégát ajánlja. A képesítés igazolja, hogy a kolléga rendelkezik a nőgyógyászati rosszindulatú betegségben szenvedők felvilágosításához, az egyes kezelési lépéseket végző szakintézmény kiválasztásához, kezelés/kezelések utáni nyomon követéshez szükséges ismeretekkel.

A SZERVEZÉS A tanfolyam szervezése és lebonyolítása az MNOT mindenkori elnökének a feladata. A Társaság elnökét ebben a munkában a társaság főtitkára segíti. A tanfolyam előadói a szakterület elismert képviselői, függetlenül attól, hogy melyik egészségügyi intézetben dolgoznak. A tanfolyam és a vizsga térítésköteles. A tanfolyam díjazásából befolyt bevételt a tanfolyam költségeinek fedezésére, illetve a társaság alapszabályában meghatározott célokra lehet fordítani.

„B" – NŐGYÓGYÁSZATI ONKOLÓGIAI KÉPZÉS A tanfolyam 4 intézetben (Debreceni Orvostudományi Egyetem Női Klinikája, Semmelweis Egyetem I. sz. Női Klinikája, Országos Onkológiai Intézet Nőgyógyászati Osztálya, Szent István Kórház Nőgyógyászati Onkológiai Osztálya) végezhető. Időtartama 3 év. A tanfolyam teljes időtartamát a jelölt a képző intézetben tölti teljes munkaidőben. Az elméleti képzést és a képzési tervben előírt gyakorlati (műtéti) képzést az intézet vezetője irányítja, illetve a képzési terv teljesítését igazolja. Amennyiben a képzési terv 3 év alatt nem teljesült (hiányzik a megkívánt műtétszám), a képzési idő meghosszabbítását javasolja az intézetvezető. A 3 éves képzési időszakban ajánlott, hogy a jelölt a képzést adó intézetek mindegyikében tekintsen meg onkológiai műtéteket, valamint vegyen részt a daganatgyógyászok (onkoteam) megbeszélésein. A képzés időszakában szerezzen megfelelő jártasságot: 1. a nőgyógyászati daganatok kórismézésében, stádium meghatározásában és a kezelés tervezésében, 2. a beteg, illetve a hozzátartozók felvilágosításában, 3. a műtéti kezelés előkészítésében, 4. a szeméremtest, méhnyak, méhtest, petefészek rosszindulatú daganatainak műtéteiben, 5. a műtéti szövődmények ellátásában, 6. a műtét utáni betegellátásban, 7. a kiegészítő kezelések tervezésében, 8. a kiújult betegség ellátásában, 9. a betegek nyomon követésében, 10. az adott intézet onkológiai eredményeinek felmérésében, értékelésében és közlésében, és 11. a szakirodalom (beleértve az angol nyelvű szakirodalmat) folyamatos követésében.

A képzési terv teljesítése esetén a képzési időszak befejezését vizsga követi. A vizsga elméleti és gyakorlati részből áll. A gyakorlati vizsgát a képzést végző intézeten kívül, a felsorolt 4 intézet egyikében kell teljesíteni. A sikeres gyakorlati vizsga feltétele az elméleti vizsgának. Az elméleti vizsgát a 4 felsorolt intézet mindegyikéből küldött bizottsági tagok előtt kell teljesíteni. A vizsga eredménye megfelelő vagy nem megfelelő lehet. A vizsga eredményét a 4 vizsgáztató egyszerű szótöbbséggel dönti el. Egyenlő számú megfelelő és nem megfelelő vélemény esetén a vizsgabizottság elnökének a véleménye mérvadó. A vizsgabizottság a vizsga előtt maga választja meg elnökét. Sikertelen vizsga esetén a vizsga legfeljebb egy alkalommal ismételten megkísérelhető.

A KÉPESÍTÉS „B" fokozatú nőgyógyászati onkológiai képesítéssel rendelkező szülész-nőgyógyász szakorvos nőgyógyászati daganatok szűrése, kivizsgálása, sebészi kezelése, műtét előtti és utáni ellátása, a sebészi szövődmények ellátása, a betegek nyomon követése, kiegészítő kezelés tervezése, a kezelési módszerek tudományos értékelése terén szerzett jártasságát az MNOT igazolja, illetve ilyen szakmai feladatokra a képesített kollégát a Társaság ajánlja.

A SZERVEZÉS A képzésben résztvevőt (résztvevőket) a jelöltek közül a képzést biztosító intézetek vezetői közös megegyezéssel választják ki. Várható, hogy lesznek olyan jelöltek, akik munkahelyet, lakóhelyet kell változtassanak a képzés időszakára. A képzést végző intézet tegyen meg mindent a képzésben résztvevő anyagi terheinek csökkentése érdekében (munkahely, szálláshely, szakkönyvek, kongresszusi részvétel, tanulmányút stb. biztosítása). Javasoljuk, hogy a küldő intézet támogassa anyagilag a jelöltet. A Társaság hozzon létre olyan anyagi alapot, amely kifejezetten a képzésben résztvevők anyagi támogatását szolgálja. A Társaság minden igyekezetével tegye a legtehetségesebbek számára vonzóvá a „B" képzést.

A KÉPZÉSHEZ ELŐÍRT MŰTÉTI GYAKORLAT Tizenöt szeméremtestrákos beteg kiterjesztett műtétében, illetve 15 lágyéki nyirokcsomó-eltávolításban való aktív részvétel. A jelölt legalább 3 esetben maga végezzen el kiterjesztett szeméremtest-eltávolítást és legalább 5 esetben az egyik oldali lágyéki nyirokcsomó-eltávolítást.

Ötven méhnyakrákos beteg (IA2-IIB stádium) kiterjesztett műtétében legyen aktív résztvevő. Legalább 5 esetben a kiterjesztett méheltávolítást és legalább 10 esetben egyik oldali kismedencei nyirokcsomó-eltávolítást ő maga végezzen.

Ötven méhtestrákos beteg műtétében legyen aktív résztvevő. Legalább 10 esetben a méheltávolítást, és legalább ugyancsak

10 esetben az egyik oldali kismedencei nyirokcsomó- eltávolítást ő maga végezzen.

Harminc petefészekrákos beteg műtétében legyen aktív résztvevő. Legalább 5 esetben a méh- és a cseplesz-eltávolítást ő maga végezzen el, és legalább 5 esetben az egyik oldali kismedencei nyirokcsomó-eltávolítást ő maga végezzen.

AJÁNLÁS A jelölt legalább egy olyan közleménynek legyen a szerzője (társszerzője) amely nőgyógyászati onkológiával foglalkozik, és amely impakt faktorral rendelkező folyóiratban jelent meg.

Az MNOT a nőgyógyászati onkológiai sebészetben jártasságot igénylő szakmai állások betöltésénél kifejezetten ajánlja a „B" szakképesítéssel rendelkezőt, illetve ilyen jelölt esetén kifejezetten nem ajánlja a képesítéssel nem rendelkező kinevezését.

„C" NŐGYÓGYÁSZATI ONKOLÓGIAI KÉPZÉS A nem nőgyógyászati sebészi módszerek alkalmazását igénylő állapotok (exenteratív kezelést igénylő kiújult daganatok, urológiai, ér, bél, általános hasi sebészeti eljárások alkalmazását igénylő szövődmények) kezelésében szerzett jártasságot a Társaság „C" fokozatú nőgyógyászati onkológiai képesítéssel igazolja. A képesítést a négy képzési központ vezetői egybehangzó ajánlására adományozza az MNOT. Ilyen képesítést a „B" képesítésű nőgyógyász onkológusok közül az kaphat, aki több év alatt bizonyította, hogy az exenteratív sebészetben, a sebészi és sugárkezelések szövődményinek sebészi ellátásában jártasságot szerzett. A képesítés feltétele, hogy a jelölt a nőgyógyászati onkológia területén első szerzős közleménnyel rendelkezzen, amely impakt faktorral rendelkező folyóiratban jelent meg. A Társaság álláspontja, hogy nőgyógyászati onkológiai központ vezetésére kiírt álláspályázatot elnyerő szakorvosnak „C" képesítéssel kell rendelkeznie.

„E" NŐGYÓGYÁSZATI ONKOLÓGIAI KÉPZÉS Az emlőbetegségek sebészi kezelésében szerzett jártasságot az MNOT az „E" jelű képesítéssel igazolja.

A képesítés elnyerésének feltétele: a jelöltnek az emlőbetegségek epidemiológiájában, felismerésében, kezeléstervezésben, a sebészi kezelés módszereiben jártasságot kell szereznie. A sebészeti eljárásokban szerzett jártasságot az MNOT akkor igazolja, ha a jelölt legalább 50 rosszindulatú emlődaganat műtétének aktív résztvevője volt. Legalább 10 esetben az emlő részleges vagy teljes eltávolítását és legalább 10 alkalommal a hónalji nyirokcsomók kiirtását ő maga végezte.

Az emlőbetegségek kórmegállapításában, a kórjóslati tényezők értékelésében, a kezelés tervezésében szerzett jártasságot a Társaság akkor igazolja, ha a jelölt legalább egy éven keresztül, hetente legalább egy alkalommal részt vett valamelyik emlőbetegségekkel foglalkozó központ daganattestületének munkájában.

A gyakorlati ismeretek megszerzését vagy a Szent István Kórház Nőgyógyászati-Onkológiai Részlegén, vagy olyan intézetben ajánlott megszerezni, ahol az emlőbetegségek diagnosztikája, sebészi és nem sebészi kezelése terén nagy jártassággal rendelkező munkacsoport dolgozik.

A képesítés megszerzéséhez szükséges elméleti tudását a jelöltnek vizsgán kell igazolnia. A vizsgáztató bizottságot az MNOT vezetősége hívja össze úgy, hogy abban négy, az emlőbetegségek kezelésében elismert szakember vegyen részt. A vizsgáztatók között nőgyógyász onkológusnak (onkológusoknak) is kell lennie. A vizsga eredménye megfelelő vagy nem megfelelő lehet. A vizsga eredményét a 4 vizsgáztató egyszerű szótöbbséggel dönti el. Egyenlő számú megfelelő és nem megfelelő vélemény esetén a vizsgabizottság elnökének a véleménye mérvadó. A vizsgabizottság a vizsga előtt maga választja meg elnökét. Sikertelen vizsga esetén a vizsga legfeljebb két alkalommal ismételten megkísérelhető.

AZ MNOT KÉPZÉSI PROGRAMJÁNAK TERVEZETT KEZDÉSI IDŐPONTJA Az „A" Nőgyógyászati Onkológiai tanfolyamot a Társaság 2004 tavaszán tartja első alkalommal. A tanfolyam ezt követően minden év tavaszán kerül megszervezésre. A „B" képzési programra 2004 januárjában lehet először jelentkezni, a négy képző intézet valamelyikének vezetőjénél. 2004 februárjában dönt a 4 intézetvezető a képzésbe ajánlottak személyéről. Mivel a képzésbe kerülők anyagi támogatásának feltételeit részben helyileg, részben a Társaság szintjén pályázatokkal, támogatók meggyőzésével stb. kell előteremteni, a képzési időszak kezdetét és részletes feltételeit egyénileg, helyileg kell, illetve lehet meghatározni. „C" képesítést a Társaság először a 2004 őszén rendezendő kongresszusán adományoz. Az „E" képesítés elnyeréséhez szükséges képzés történhet nem nőgyógyászati intézményben, így a képzésbe történő jelentkezést, a képzési időszak kezdetét, tervezett tartamát a Társaság tudomásul veszi. A Társaság elvárja a képzésbe jelentkezőktől, hogy képzésük megkezdésekor az MNOT mindenkori elnökénél a képzési tervüket nyilvántartásba vetessék.

SZERKESZTŐSÉGI MEGJEGYZÉS A fenti vizsgarendszer, mint arra már korábban is rámutattunk, nincs kapcsolatban a – remélhetőleg mihamarabb megszülető – hivatalosan elfogadott, nőgyógyászati onkológiai szakvizsgával.

AZ MNOT-HONLAP Örömmel adunk hírt, hogy az MNOT-honlap elkészült, *http://www.nogyogyaszationkologia.hu* név alatt megtekinthető. Kérjük az olvasókat, hogy véleményükkel, javaslataikkal segítsék a honlap továbbfejlesztését.